

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE

Csőtörtök

192. szám.

Pest, october 26. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Pest october 26.

Kilencz, tíz helyről is várjuk a tudósítást, de sehonnán se jö semmi.

Annál jobb, mentől inkább húzódik, halasztódik minden. Egy megnyert nap, egy kis hadsereg részünkre.

A tél küszöbünkön van, s mi a télnél még jobb, az esőző ősz, a sarak, a gonosz utak. Ki gondolta volna, hogy kinos roszaságu utaink fognak minket megmenteni. Egy jó közlekedés nélküli vidék, illy háborúban, mint a mienk, annyi mint egy vár, mint megannyi Szent Tamás. Köszönet a táblabírónak, hogy elmulaszták e hazát jó utakkal ellátni.

Simonics mozdulatairól többet ma sem tudunk, minthogy Csacsat elfoglalva tartja.

Kik a vidéket ismerik, ezen expeditionál nagy fontosságot nem tulajdoníthatnak.

Csaczáról az ut egyenesen dél felé Zsolnára visz. Itt keresztül jöven a Vágon, két irányban jöhet az ellenség. Vagy keletnyugotnak tart az ország beljébe, s akkor ott lesz, hol lett volna első betörése alkalmával, mellyet maga részére azonban akkor sem tartott kedvező helyzetnek, vagy pedig Morva felé vonulva lefuthat a Vág-völgy mentében, hol az utazás ugyan regényes lehet, de a festőileg szűk völgyekben bármely sereg minden lépten megsemmisíthető. Végre pedig, midőn a szűk völgy szétterjed, ott van Leopoldvára, melly le s fel a vidéken uralkodik, s őrt áll a magyar nemzet felett.

Simonicsról tehát, miután ellenében kellő intézkedések történtek, félünk épen nem kell, csak hogy egyszersmind vigyázzunk, mert a ki az ellenség erejét megveti, az mindég veszteni szokott.

Komoly bajt csak az okozna, ha Simonicsnak sikerülne a felső vidéket revolutiónálni. De ennek elejét lehet venni.

Bszék egészen kezünkben van. Péterváradon egy honvéd s egy magyar seregrebéli bataillon örököl.

Arad s Temesvár az ellenség kezében. De az sem lenne váratlan, ha onnan is jobb hírek érkeznének. Így vagy amugy fordulhat a koczka.

Erdélyben a bajok folyvást komolyodnak, de mind ezek nem másként tekinthetők, mint a jövődöbéli magyar szabadság és függetlenség ára. A győzelem után még jól fog esni, ha a szabadságot egy nehéz küzdelem előzte meg. És nem is érdemli az olyan nemzet a szabadságot, melly azt az égből lepottyanva, az utfélen találja. Nem érdemli azon nemzet, melly azt kivívni nem képes, melly nemzetben nincs annyi constitutionális elem, hogy szabadság nélkül élni sem akarjon.

A marcziusi törvények égből estek le. Ama

magasabb fokú szabadság, melly nyájas képével ma felénk int, egy véres harcz jutalmául leend.

Majd jobban is megfogjuk azt becsülni tudni, mint jobban becsülni tudják a pénzt, azok, kik azt magoknak szerzik, azoknál kik azt, örökségképen, vagy kártya asztalnál nyerik.

A szabadság neve, időnkben olly nevezetes, hogy nincs ember, ki nem azt hordozná zászlóin.

Arra van tehát szükségünk, hogy ismertessük meg a világgal, ismertessük meg népünkkel, mellyre támasszkodunk, mit értünk mi azon szabadság alatt, mellynek nevét nemzeti lobogónkra írtuk fel, s mit értenek azok, kik e nevet gúnyképpen a fekete-sárga zászlókra amollyan elpárolgó tentával mázolák.

Az ellenség minket terrorismussal vádol.

A terrorismus nem tartozik, a kellemes modoru politikához, hanem a kérdés ott fordul meg, hogy illyesmit csak azok vehetnek szemünkre, kik eljárásalkban az ellenkező modort követik.

Példának okáért, hasonlítsuk csak össze a két ellenfél eljárását, s azonnal kitűnik, hol üze-lik nagyobb mértékben a terrorismus.

Nálunk az alkotmányos jogok tisztán fentá- lanak. Az ellenség azzal kezdte: hogy egymás- után küldi a teljes hatalmu biztosokat, kik ezerszerte nagyobb hatalommal ruháztatnak fel, mint maga a király is, ki e hatalmat adja, felruház- va van.

Ezen commissariusok egy tollvonással meg- semmisítik az alkotmányt, eltíltanak minden ható- sági gyakorlatot, eltörölnék minden constituált testületet, s az egész országot ostromállapotba helyezik. Felfüggesztik a sajtószabadságot; s hol erőre kapnak, hat embert egy rakáson, a nyilvános utcákon sem tűrnek.

Van-e a világon tehát nagyobb szemtelenség, mint azon embereknek beszéde, kik a most uralkodó radical pártot terroristicusnak nevezik.

Egy afrikai meri csufolni fekete-sárgával a sza- badság szép barna menyecskéjét.

Háromszor boldogtalan azon vak nép, melly azon embernek hazug szavaira hajt. — Hogyan! Jellacsich, Windischgráz, az osztrák hadsereg cseh, és polyák része, ezek lettek hirtelenében a szabadság apostolai?

Windischgraez! ki egyszer azt mondta: hogy az emberi nemzet a bárókon kezdődik. Illyen ember volna az új szabadság Mózesze?

Mit mondjunk a többi apostolokról. Sophia hercegnő, Urbán, Hurban, Berger, Rukavina, Dragulcs, Mayerhoffer?

Oh undokság! ezek merik felvenni a szabadság álarczát.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizethetni helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

A királyok ellen.

(E verset még 1844-ben írtam; nem szükség megmagyaráznom, miért hevert mindeddig iróasztalomban, annak is a fenekén.)

Tudjuk, hogy játék kell a gyermeknek;
Midőn a népek gyermekek valának,
Magoknak czifra ragyogó játékszert,
Bibor karszéket, s koronát csináltak.
S rá nyomták ezt egy fajankó fejére,
S felültették e fajankót a székre.

S itt a királyság, ezek a királyok,
S ők, a hol ülnek, a hol fejük szédül,
Azt gondolják a kábitó magasban,
Hogy uralkodnak isten kegyelméből.
Csalatkozásban éltek, jó királyok,
Nem uraink, csak bábaink valótok.

De nagykorú lett a világ, s a férfi
Nem gondol többé gyermekjátékával.
Le hát a biborszékekről, királyok,
És fejeteikről le a koronával!
Ha nem tesszitek azt le fejeteikről,
Leütjük, s majd a fej is vele gördök.

Így lesz s nem máskép. A bárd, melly Lajosnak
Párizs placzán lecsapott nyakára,
Első villáma volt a zivatarnak,
Melly rátok készül, s kitör nem sokára;
Igen, maholnap meg lesz érkezése,
Nem én vagyok már első mennydörgése!

Egy rengeteg lesz a föld kerekébe,
S e rengetegben vadak a királyok,
Kergetjük őket, és fegyvereinket
Szilaj gyönyörrel sütögetjük rájuk,
S vérökkel fogjuk ezt az égre írni,
Hogy nem gyermek már a világ, de férfi!

Petőfi Sándor.

Ki nem fordul el az ilyen szemtelenségtől. Szép időszak lesz, midőn a cseh kanonirok, a tiroli vadászok, a gallicziai bataillonok, az oláh és horvát végvidékiek fogják a szabadságot dictálni.

Láttuk a horvát foglyokban azon felvilágosult dicső hősokeket, kik hivatva vannak a habsburgi ház fényét, s a népek szabadságát visszaállítani.

Pest october 25.

Kemény Dénes közli, a hivatalos lap egy minapi számában Mikó Imre tudósítását az agyagfalvi székely gyűlés első napjáról.

Nem célunk tüzetesen tárgyalni e gyűlés teendőit, célját vagy eljárása lehető eredményeit. Csak egy körülményre terjeszkedünk.

Legelső tette volt a gyűlésnek, ugymond a tudósítás, esküt tenni le a királyi ház és alkotmány hűségére.

Legyünk őszinték, miután ugy sincs semmi okunk himezni hámozni.

Az efféle eskü-tételnek ma már nemcsak, hogy értelme nincs, de a népet így esketni valósgos bűn.

Eddig nem képzeltek az emberek, hogy a király és alkotmány iránti hűség-escük egymással ellentétbe jöhessenek, miután maga a király esküt tevén le az alkotmányra, magát azzal ugyanazonosítja.

Ma már tudjuk, s tudja a világ, hogy a király esküje hamis eskü volt, mellyet visszahuztak, sárba dobtak, s aztán kikaczagták az egész historát.

Most az embereknek nem lehet egyszerre a király- és az alkotmány hűségére eskünni. Külön, e mezőben külön vált a két út, — egyik északra, másik délre megyen; — egyik menyországba, másik pokolba viszen.

Ha valaki azt mondja: én hű leszek a királyhoz, s nem az alkotmányhoz, mit a király lábba tapodott, — ennek van értelme. Hogy minő, az más kérdés.

De már az plane abdashadabra, mind kettő hűségére egyszerre esküdni — az lehetetlen.

Bizonyítson mellettem szerkesztő, hogy így van.

Hanem egy fáj nekem a dologban.

Azt a jóra való székely népet, mellynek színt ugy lehet karjában bízni, mint szívében, melly szabadságért eped — azt mondom nem fordítják arra, a mire kellene.

Tudja ön szerkesztő, mit értek én ezen!

Hát biz én csak azt, hogy fejezzem ki magamat, mint a Pesti Hírlap szokta:

Nem olvek után indulnak; van ebben a gyűlésben is a szabadság formáságaiból sok, a szelemből semmi.

Vagy hogy magyarul beszéljék, így kellene szólni azokhoz a székelyekhez:

„Atyafiak jöjünk tisztába. A mi királyunk ezt meg ezt meg ezt tette. Ellenségévé lett hazánk, nemzetünknek. Rabló csordákat küldött nyakunkra. stb. Már most válasszatok a király és

haza között, mert a kettő meg nem fér. Olaj és víz. Ellenünk támadtak az oláhok, ezek is a király rendelkezéséből. Rajta számoljunk le velök, mert éppen házunkat és bőrünket fenyegetik, aztán ne felejtkezzünk el a királyról is.“

A székely kevés szóból ért.

De ha így nem tesznek, ha mind avval a törvényes térrel nyomorognak, ha most is a királynak esküsznek, — akkor jobb lett volna nem menni ennyire, mert csak magunknak csináltunk bajt. Pedig félek, hogy úgy lesz.

Megmondta a márczius:

„Százat mernék tenni egyre, hogy Erdélyben a respUBLICÁNAK még szele sincs.“

Uti figura demonstrat.

Brucki tábor oct. 20 1848.

Utolsó levelemben — ha jól emlékszem azt írom önnek, hogy gondolatom szerint hadseregünk ez idén utolsó csatát vívott Pákozdt alatt, s hogy már jelenleg téli szállásnak néz elébe. Azóta a körülmények sokféleképp változtak, voltunk Austria földén, előttünk mozogtak az ellenség Vorpostjai, farkas szemet néztünk a dragonyosokkal, de fönnebb említett elő hiedelmem, mint a mellett igaz maradt.

Közelebbi tudósításom — gondolom — f. hó 14-ről szóltott. Az összes hadsereg centruma akkor gyűlt össze Parndorf alatt szaporitva a Gömöri s Zempléni nemzetőrök által. Ezeket nem láthatam. Amazok minden eddig kiállottakon felül állnak, felszerelés, dallasság tekintetéből. Köztök az egész megyének színe; mint hajdan banderiumaikat — vezetik a vagyonos s értelmes polgárok, környékük derék köz-lakosait, a hét századnyi sereg három negyedé önkénytelen valalkozottakból áll s megannyi megtörhetlen oszlopa a szabadságnak. Csak kár hogy az idő rövidsége nem engedé fegyverbéli jártasságukat merészségüknek megfelelő fokra emelniök.

Ugyan csak azután való napon történt, hogy századunk, miután nagyobb részét családai s más viszonyaik haza kényszeríték — feloszlott. Én szemtanuja kívánván lenni az ideai hadjárat vég-eredményének, bár organismusomat az össi táborozás károsan kezdé érinteni: — elhatározám itt maradni, s miután a zászlóalj, mellyhez addig csatolva voltunk, arriéro gardeal hátrarendeltetett, azt elhagyám, s megyém derék felkelőihez, a Gömöriekhez csatlakoztam.

Ugyan azon napon, azaz 16-án megmozdult a tábor Austria felé. Az előcsapatok, azok közt mi is, átlépték a Lajtát, s Bructól félórányira telepedtek meg, a derék sereg Parndorf s Bruck között fogott helyett, a hátsapat — Piller zászlóalja, Parndorfnál maradt.

Őrszemeinket kiállíták, az eső zóporban omlott alá. Az ellenség előcsapata a szomszéd faluban tőlünk alig félórányira állott. Éjféli előtt azonban hirtelen parancsot kaptunk visszavonulásra s így Austria földét el kelle hagynunk a nélkül, hogy ez uttal valamit tettünk volna.

A határok átlépése erős határral tölté el keblünket, üzni az ellenséget, míg vele megüt-közhetünk, s nem nyugodni, míg a honátkának forrását, a bécsi camarillát, a rokon érzelmű Aulá segítségével fenekestől ki nem irtjuk. Gyors lépéssel Bécs alatt teremni, Jellacsichot két tűz között csatára kényszeríteni, ezt gondoltuk valamennyin a jövő nap feladatának, — azonban hiedelmünkben csalatkozánk.

Mi itt, mint katonák, az okok felett nem igen emelkedhetünk, sőt módunk sincs azokat tudni, miután a nemzetgyűlés s honvédelmi bizottmány határozatai, sem hírlapok, sem placatok útján hozánk nem jutnak, nem tudtuk azt sem, mint áll a magyar hadsereg benyomulásának kérdése a bécsi és pesti kamarákban, s így nem tudhattuk azt sem, hogy a visszavonulást minek tulajdonítsuk — halkatára azonban kedvellenség fogott el

Nem ácsorgásnak, hanem gyors tetteknek vagyunk barátai, s csak az nyugtatott meg, hogy a törvényszerű formákat megtartani, illy roppant eredményü lépésben — minden esetre legelső kötelesség.

Azóta táborunk állása jó formán mitsem változott. A határokon innen állunk mindnyájan, a város körül s a vorpostokon örökös egész kötelességünk.

Jellachich lovas előcsapatai a Johann dragoncok majd mindennap mutatják kisebb tömegben magokat, négy vagy öt nappal ezelőtt éjjel egy egész svadron hozzánk csak négyszáz lépésnyire állapodott meg. Hét ágyu lövést kapott, mellyre rögtön visszavonult. Halott álláshelyükön nem maradt, hanem a tömérdek vér máttatá másnap tetemes veszteségüket. De ez nem csökkenté vakmerőségöket, sőt elég szemtelenek voltak tegnap az alig egy órányi faluból — hol tanyájuk van, ötven a városba bejönni, s itt három pálinkázó fegyvertelen Gömöri nemzetőrt magok közt elhajtani. Az ital-árus adta fel őket, midőn jó szesz ígéretével becsalta magához, negyedik térsük megmenekült, s hirt hozott pajtásai balesetéről. Rögtön utánok indulánk, azonban a futó lovasokat fél órányi távolban látva, kénytelenítetünk üldözésüktől elállani.

Illy pangó élete van táborunknak, mellyhez olly magas remények voltak és lehetők is méltán csatolva. Egyes foglyok szinte naponként kerülnek hozzánk a serezanok és dragonyosok közül, ezek azonban majd mind olly nyomorult kínésűek, hogy szegyenelnők önöknek ellenségünktől bemutatni.

Végül engedjen meg ön, hogy állásunkról önt rendszeren nem tudósíthatom, de ez körülményeink közt lehetetlen. Naponként a pusztai földön fanyázunk, mint előőrök. A bruki posta honunk felé nem jár, mert ezelőtt pár héttel betiltatott; a szomszéd magyar posta-állomásra szállítani leveleinket, pedig szinte sok bajjal jár.

Épen most lövések hallatszanak, s fegyverre kiáltak, nem tudjuk melly perczben támadtatunk meg, lehet, hogy valami ütközetünk lesz.

Isten önnel.

Cserző Bencze.

Bruck october 22.

A régi nótából kezdek önnek ismét beszélni. Ármány kezeli ügyünket. Ármány úzi fondor játékat táborunkkal, közös hit ez, mellyet harcvágyó seregünk minden értelmes embere hisz és vall, s mellynek, bár róla mindenki meg van győződve megbozolásáról senki sem gondolkodik.

Hallja ön a legújabb eseményt, melly e perczben annyira fellgatja kedélyemet, hogy már fáradalmas és szőgyen teljes marschutunk után rögtön tollat fogjak kezembe.

Az ország hadserege a pártitók ellen üzésében, határainkig húzódtott. Működése folytatásul két lehetőség mutatkozott. Segélyt vinni az ostromlott bécsi rokonérzelmeüknek — vagy mint-hogy a hon megtartására egyedüli erőnk ezen seregben áll — megtartani azt a közbéke s csend feletti örködés, vagy ellenséges invasiók feltartóztatása végett a hazában.

S mi történt?

Tétlenül hevertünk itten több napokig. — Hozzánk jöttek naponként Bécsből a segélyt kérő placatok — s zászlókra tűzött feliratok. Nem mozdulánk. Végre még is egy napon — mint tegnapelőtti levelemben írtam — Vorpostjainkat behelyezők Ausztriába, ellenséget nem láttunk — s mégis 5—6 óra multa visszavonulni rendelteténk. Ekkor megvontak magunkat Bruck magyar részén, a dombok ágyukkal rakattak meg, kettőzött örk állítottak, a Lajtai hidak elrontattak, felpérseltettek. Ez azt tevő, hogy megrohanástól tartunk — de helyünkben kimozdulni sem kedvünk, sem akarattunk.

Tegnapelőtt, midőn önhöz vitt leveletem a riadó félben szakasztá, két parlamentaire közeledett hozzánk fehér zászlóval. Leveleket hozott az ellentáborból s egy tisztet kért tőlünk magához, azok átvételére. Ezredesünk azt kívánta, hogy ök magok kézbesítsék azokat, s biztosítá őket bántatlan átjöhetsérről.

Mi történt ezekkel tovább, nem tudom, elég az hozzá, hogy rögtön a belváros besetzelésére parancsoltattunk. Zászlóaljunk embereivel az utcák, térek, különösen pedig az Ausztriába vezető utak megspékeltettek. Nappal semmi sem történt. Éjen nehéz lovas csapatok vonultak előttünk különböző irányban, azonban elérhetlen távolban, a városban nyolcz ember Jellacsich Jägerchorjából elfogatott. Mindnyájan ittasok voltak, s tisztjök egy unterjäger hadnagyunkat saját tisztjének nézve, midőn a főrhely felé kísértetett, egész bizodalommal kérdezé tőle: „nicht wahr? so lange Jellacsich lebt, werden wir unser Leben in jedem augenblicke für ihn Opfern?“

E kitérészt azonban nem kellett volna tennem, s önnek figyelmét a fődtogrót elfordítanom, melly méltán hozsankodással tölthet be minden honfi kebelt.

21-én reggel, azon napon, mellyen Jellacsich Pesten tót országgyűlést akart megnyitni, induló doboltatott. Megindultak bátor s tétlen heverést unó csapataink, tömegestül vonultak át a Lajta hídján, s reggeli 10 órakor Ausztriában valánk.

Szoros csatarendben vonulánk beljebb, harcvágy dagasztá kebleinket. Már láttam Bécs alatt,

mint viv ki diadalt a szabadság szent ügyének a magyar hadsereg. Látám, ifnt haladunk Mátyás nyomain biztos győzelemre, s a dombok mint ismerendik a négyszáz év előtt köztük hangzott magyar győzelemeket, s tölgyeikről koszorút készítenek a zsarnokság legyőzőinek.

E szép ábrándok közt mozogtunk délutáni mintegy három óráig a határokon, midőn egy dombon az ellentábor visszavonuló öreit fedezék fel. Egy óra multa Stüekensensidei felett, part tetőre örtünk, len a sikon állott nagy tömegben Jellacsich nehéz lovassága, melly, mint-hogy Bécs ostrománál gondolám nem sok hasznu, e tájon szokott plenkirozni.

Azonnal nyolcz ágyúinkból golyózapor kezdett utánnok omlani. De folytonos futásukban, főkép pedig a szerfeletti távolság miatt, mint látszott nem sok kárt tehetett közöttök, ök vagy három sikeresen ágyúövessel feleltek, s gyors szaladással nem sokára a láthatár végén tűntek el.

Megtisztítva lévén a tájék, leszállottunk a termékeny lapály felé, mellyet erről rögtön felismerénk, hogy hajdan honunk részét tevő, s éjjeli tanyát ütöttünk, mint katonák, az isten földén, bár nappal egészen átáztunk, nyugalmunk nem sok volt. Izgatottságunk pihenni nem engedé, s a hónapi napról mindenki számításokat kezdé csinálni, egy nap az ellenséget beérni, másnap meggyőzni, harmadik nap a megmentett Bécsbe vonulni, s kezét szorítani a szabadság lelkes baráttal, ez és nem kevesebb volt reményünk, s ma reggel az első pitymallatra talpon voltunk, s néztünk Bécs felé, melly uton ma magunknak dicsőséget s a magyar névnek becsülést és tisztelget vélünk arathatni.

Azonban mi történik? Az első commandó szó arczot fordított velünk, s visszavezet azon nyomokon, mellyeken tegnap oda érünk, s most e perczben egész táborunk ismét Bruknál állapodik meg.

Nem fejezhetem ki a visszatetszést s boszankodást, melly e játékra mindnyájunkban ébredett. Kétszer léptünk be Ausztriába, s kétszer vonultunk vissza onnan, először mert ellenséget nem láttunk s most mert azt megszalasztottuk. Nem annyi ez, mint erőszakkal letépni a dicsőség babérleveleit e haza homlokáról, nem annyi e mint a lekese-dést mozsár törővel rombolni szét a honszerető harczosok keblében.

Messze körülményeket mi nem láthatunk, távol okokat vizsgálni nincs módunkban, azonban hitünk szerint a becsületes eljárás vagy azt hozná magával, hogy maradt volna a hadsereg itthon vagy bátran hatolt volna az ellenség elébe, de a csalogatást s be is megyék be sem megyék féle játékot épen nem.

S ha azt kérdené ön, hogy a fővezér iránt micsoda hangulat uralkodik a seregben? azt felelném, hogy az legjobban gyűlöli Jellacsichot, azután Mógát, s már aig bírja tünni, hogy a polgári fő hatalom öt erőszakosan föltartsa helyén. Ha magyarországoni csatázásról lenne szó, azóta a táborban bizonyosan crawall ütött volna ki, melly bizonyos szürke kaputra alkalmasint valami non putaremet hozott volna.

Pázmándi s Bónis itt voltak. Batthyáni Lajost is látták s azonnal szerencsétlenség s retiralási politika jutott eszünkbe. S a sors úgy hozta, hogy

ez megis történt. Mások pedig ezen ominosus éjen, parlamentaireket hittek észrevenni a fővezér sátorában.

Vezéreink azzal vigasztaltak, hogy ez nem retiralás, csak visszamenés, mi pedig czífrán köszöntük meg az illy vigasztalást, a derek Württemberg huszárok nem fűrheték a szőgyent, s bár Remyérelt kőművelgyéb észszerök nem volt, két napra kikérték magokat, hogy legalább — mint mondták — svaízsért foghassanak.

Amde mit érnek a huszárok, e legelső katonái merem mondani a világnak, s született félelmök a horvátoknak, ha harczí tűzőknek s vitéz karjaiknak csak illy hitvány tápszer nyujtatik? Mit ér a lelkesedés, melly itt össze tartá a szélső megyék önkényteselt, ha el kell hamvadnia egy nemzetellenes vezérlet szűkkeblű korlátai között?

Am itéljen a hon egy esemény fölött, s küldjön bizalomsvazavatot az első tábornoknak, ki születhetett mindenre, csak nem magyar sereg vezérének lenni, de a tábor hullámozó kedélyét csak Kossuth jelenléte nyugtathatja meg. Nincs, kiben fegyveres erőnk bizalmát fektetné, kinek hinne, kit mindenüve ördömmel követne — csak ö, mért tudja, hogy az ő utja, a dicsőségnek utja, s neve egyenlő a szabadság s győzelem nevével.

Végül azt kelletik még megjegyezmem, hogy a nálunk gondoskodás s ellátás olly rozsz, mintha az is számítva volna katonáink kedvetlenítésére. És pedig ez mind az egyéniségek hibája miatt. Tegnap semmi nemű főző edényeket vinni nem engedtetett, sőt zászlóaljunk pénztárának 5 orvosi társzekerünknek is itt kellett vészendőben maradnia, a fát rég megtanultuk nélkülözni, úgy azt is, hogy betegöink az utfélen maradozsanak el, szekérnek teljes hiánya miatt.

Zászlóaljunkról csak legjobbat írhatok, a legnehezebb postokat, mikre alkalmaztatnak, hiven megállja, s tegnap is plenkirozó csapat kölelességet vitézül váltá be. Isten önnel.

Cserző Bencze.

Álomlátás.

A disznó, mondják, mákkal álmodik.

Én sötét, nyirkos, hideg falak közt ültem, vagy tulajdonkép nem is ültem, mert erre alkalmas hely nem vala a szűk, alacsony lyukban, mellybe a néhal ausztriai császár nem tudom mellyik hóhérja egyik rémséges éjjel vettetett és hétszeres vas ajtók mögé záratott volt.

Bűneim isszonyatosak leendettek, ha az ellenem indítandó vád amollyan Martius előtti királyi fiscus kezeire bízott volna.

Krimen lézi, nota infidelitatis, perduellio, parricidium, szakrilégium és ki tudja még miféle gyilkos deákszó kötetett volna Kenderá képében bűnös nyakamba.

Kulcsok csörgése, porkolábtörök köhécselése, mellyet bizonyosan a bűzhödt, penészes tömlőz-levegő megindíta, vasajtók recsegése, nyikorgása és tompa möraja, poroszok kímért léptei, fegy-

